32237

ПЛАСТУН

Lwów
Red. Nauk Vistnik"
Černeckoho 2

ЗМѢСТ:

1. Святий Юрій Опікун Пласту --- --- --- 113
2. *Юрій Грóм:* До Вас Братя и сестры --- 113
3. До табору! --- --- --- --- --- --- --- 115
4. Найновѣйший способ вареня таборового ґуляшу --- --- --- --- --- --- --- --- 116
5. *Іван Тернина:* Прийшла весна --- --- --- 116
6. Як редаґується »Пластун?« --- --- --- 117
7. Ритмичнѣ вправы вóльноруч для пластунóв 118
8. Знати и умѣти --- --- --- --- --- --- 119
9. *І. Тернина:* * * --- --- --- --- --- 120
10. *Каменецький:* Свято Юрія в Ужгородѣ --- 120
11. Череп, що говорить --- --- — --- --- 122
12. Що повинен знати пластун, коли ѣде желѣзницею --- --- --- --- --- --- --- --- 124
13. Часть увядова --- --- --- --- --- --- --- 125
14. Переписка редакції --- --- --- --- --- 128

Р. VIII. МАЙ Ч. 8

КНИГОПЕЧАТНЯ „СВОБОДА“ УЖГОРОД, УЛ. ЛУЧКАЯ

»ПЛАСТУН« часопис руських вôддѣлôв Союза Пластунôв Пôдкарпатскоѣ Руси. — Редагує: Редакційна колегія. — »Пластун« выходить кôнцем кождого мѣсяця кромѣ мѣсяцѣв юлія и августа, найменше вôсѣм разôв до рока. — Предплатне для пластунôв: 4 Кч за цѣлый рôчник; поодиноке число 50 гел. Для непластунôв предплатне за цѣлый рôчник: 8 Кч, поодиноке число: 1 Кч.

Администрація: *Іван Роман*, Ужгород. Пôдкарп. Банк.
Отвѣчальный редактор: *Юліян Ревай*, Ужгород.

Забавы.

Пластові гри.

(Із »В. Р.«)

9. **Гра з вузлом:** Пластуни стоять в колесі до середини чолом. Руки заложені ззаду. Провідник ходить довкола з шнурком (прибл. 75 цм. довгим) та подасть одному із пластунів. При тім виголосить назву якогось вузла. Пластун повинен той вузел завязати в часі, доки провідник обійде коло повільною (нормального) ходою. Коли пластун не завязав вузла, мусить заплатити фант. На кінці гри фанти викуплюються. Може один вузел повторити декілька разів. Коли 4—5 пл—ів вузел завязали, провідник голосить другий вузел і т. д. Ця забава помагає навчанню вязання вузлів, що є необхідним для кожного пластуна.

10. **Три кроки:** Провадиться тихо в природі, або в більшій салі. Пластуни (-ки) стають на ріжні місця неправильно розставлені. В середині стоїть пластун із завязаними очима. Його задачою є діткнутися одного із грачів (участників гри), які стоячи на своїх місцях можуть схилятися, відклонятися на право чи на ліво, клякнути на коліна, але не сміють при тім діткнутися землі руками; можуть протягом 1-ої гри зробити найбільше 3 кроки, щоб ухилитися від дотику »сліпого«. Коли хто зробить один крок, дасть одну руку в кишеню, при 2 кроці дасть і другу в кишеню, а по 3-ім кроці дасть руки навхрест на груди. Тим самим кожний зможе орієнтуватися о положенню інших співграчів.

Коли »сліпий« когось діткнувся, той стає на його місце. Гра починається знову. Грачі можуть розставитись знов на ріжні місця; можуть при грі знов зробити 3 кроки. Хто протягом гри діткнеся землі руками, випаде із гри.

Переклав: *Блеск.*

»ПЛАСТУН« -- »SKAUT«
ЧАСОПИС ПЛАСТОВОЋ МОЛОДЕЖИ
Р. VIII. Май 1930 Ч. 8.

Святий Юрій Опікун Платсу.

Перед сотками літ жив в римській імперії наш патрон, котрий походив з богатого грецького роду. Молодого гарного боярина чекала слава, почести, спокійне, вигідне життя на римському цісарському дворі.

Чи святий Юрій пішов тою дорогою? Чи він пішов до роскішних палат римських патриціїв? Чи пігнався за славою і почестями?

Посвятився ідеалам, які тоді були найвищими — Христовій Ідеї Відкуплення. Все кинув, щоби стати під тим стягом, щоби нести невмірущу Ідею. Тим шляхом прямував аж до мученичої смерти, гартував свого духа серед невпинних змагань із самим собою і ворогами. Згинув мученичою смертю за Ідею Христової науки в самому росквіті життя.

Памятаймо, браття, що ми є ті, котрим сказано;

»Стійте отже, опоясавши свої бедра правдою і одягнувшись в панцир справедливости, та обувши ноги в готовість евангелія мира, у всім беручи щит віри, котрим можете вгасити всі огнисті стріли лукавого« (Ефес, VI. 14—16.)

Ясну дорогу показав нам наш Патран. Тож, браття, сміло і рішучо слідами св. Юрія, вдивившись в сталу, в залізо закуту постать божого лицаря, вступаймо на арену боротьби, щоб зі славою вернути, або головою наложити.

Юрій Грôм:

До Вас Братя и Сестры!

(В справѣ таборованя.)

Доживаємо десятый рôк вôд заснованя Пласту на Пôдкарпаттю. Десятки з пластунôв перейшли вже школу пластову, десятки з нас з усмѣшкою на лицѣ пригадують часы, коли

на Пôдкарпаттю засновало першѣ гуртки руського Пласту и радѣють, що незабаром зможуть вôдсвяткувати 10-тилѣття заснсвання сеѣ милоѣ ѣм орґанізаціѣ.

Безперечно, є такѣ межи нами, що вôд заснования є щирыми и активными членами Пласту, але чи є такѣ, котрѣб могли похвалитись, що вôд свого вступу до Пласту що року таборували? Мабуть таких не маѣ, а коли й є, то не богато. На жаль, мимо всѣх зусиль и старань ідейних наших провôдникôв, пересѣчне число таборуючих не перевищаѣ анѣ $^1/_4$ всѣх реґістрованых пластунôв (-ок). А це означаѣ, що мы все ще не доцѣнюѣмо значѣння и вартости таборування!

Чим це пояснити?

Думаю, що причиною малоѣ участи в таборах мусимо уважати незрозумѣння таборування та його значѣння. Нашѣ пластуны (-унки) не знають таборового життя, його выховующого и практичного значѣння, не доцѣнюють моральноѣ вартости таборового спôвжиття. А прецѣнь кожный з нас мусить признати, що пластун, який не був в таборѣ — не знаѣ властивого пластування!

Табор — це велика родина, яка плекаѣ братерскôсть, це школа, — яка вчить жити в згодѣ з природою и межи собою, дотримуючися добровôльно прийнятих законôв. Табор — це школа практичного и вôльного життя, це испыт для кожного з нас. Хто пластун з ідеѣ и переконання — для того табор є пробою його самостôйности, здôбности и пробою його характеру!

Побути мѣсяць в таборѣ — конечна рѣч для кожного пластуна! — Безпôдставнѣ є такѣ вымовки: я и так жию на селѣ, серед природы, навіщо менѣ таборувати? — Сяка вымовка найкраще доказуѣ, що недоцѣнюѣться таборування, не розумѣють и не знають, чим цѣнне и чому конечне для пластуна перебування в таборѣ.

Пластовый закон — це теорія, пластове життя в таборѣ — це практика, практичне примѣнення пластового знання, його погублення, це ессенція пластування! Я бы тут сказав, що вартôсть пластуна повинна оцѣнюватися не тôлько по тому, скôльки испытôв, хрестикôв чи добрых дѣл маѣ, — але скôльки тыжнѣв, мѣсяцѣв перебув в таборах! Пластун новик, що вôдбув один табор (принаймѣ 3 тыжневый) — перевыщаѣ своѣю пластовою вартôстю того пластуна, який не вôдвѣ-

давши табору має II. пл. испыт! Бо щойно в таборѣ выявляється, чи брат Мормаляда, — який має II. пл. испыт и 3 честѣ испыты (куховарство, знакування и ратôвництво) — розумѣє в дѣйсности поставити *сам* своє шатро, зварити на таборовôй кухнѣ обѣд, подати принагôдну депешу и чи зумѣє направити вывихнену ногу свого товариша пластуна?! Мало є *знати* всѣ пл. законы по черзѣ (честь и тым!), а треба ѣх и триматись в своѣм життю и поступати в дусѣ и рамках законôв! А цьому навчає якраз життя в таборѣ.

До табору!

Пластуны и Пластунки! Надходить лѣто а з ним и очѣкуванѣ Вами великѣ феріѣ. Вашѣ старшѣ братя не забули за Вас, готують аж три таборы для Вас. Инструкторський для старших пластунôв, загальный в Карпатах и над Чорным морем коло Варны. В Карпатах буде табор в найкращôй околицѣ нашого Пôдкарпаття, коло Устєрѣк, на зеленôй гуцульщинѣ бѣля Рахова (над Тисою), де бѣла Тиса зустрѣчає Чорну. Думаю, що це найлѣпша запорука для Вас, що табор буде на гарнôм вôдповѣднôм мѣсцѣ и що життя в ньому буде ще цѣкавѣще як було в попередных таборах, бо життя пôд сосновым лѣсом, на березѣ Тисы, недалеко могучоѣ Говерлѣ и серед свѣдомого населення гуцульшини — це найбôльша приємнôсть, це сповнення давних бажань и мрій десяток найлѣпших наших пластунôв(-ок)! Отже Пластуны: готуйтесь до табору! Складайте грошѣ вôд тепер! Хай десятилѣття заснованя Пласту пôчнеться в таборѣ тым, що кождый курѣнь принаймѣ 10-ох членôв пôшле до лѣтнього табору!

И табор над Чорным морем буде красный. Це перший табор, який робимо за границею, над морем. В проєктѣ маємо прогульку из Варны до Царгороду. Цей табор організуєся од декабра мин. року. Доси зголосилося 35 учасникôв, а що саме для тôлько пластунôв внесли мы просьбы о знижки зелѣзничих карт в Румунiѣ и Болгарiѣ — то листу учасникôв того табору замикаємо.

Пластуны, що будуть над Чорным морем, обѣцяють пластунам над Тисою крикнути грôмке »*Скоб!*« Таке грôмке, щобы тѣ над Тисою почули и також вôдповѣли: »*Скоб!*«

Найновѣйший способ вареня таборового ґуляшу.

Взяти в ринку трохи смальцю, накришити до него богато дробно покраяноѣ цибулѣ, поставити на огонь, абы цибуля аж почориѣла. Тодѣ накришити до того дробиѣ кусники мяса. Колиж и мясо усмажиться, взяти скоро из огня и выляти все — на своѣ ноги.

Цей способ вже давно выпрактикованый, уживають його часто в наших таборах.

Іван Тернина (Берегово):

ПРИЙШЛА ВЕСНА.

Прийшла весна.
Збудивсь із сну Перун
І кинув блиск і дав приказ
І з невідомих струн
Полилась грізна пісня враз, —
І пісня та помахом крил
Весну збудила в цвіті сил.

Шуміть потоки, бийте громи,
Будіть простори сонні, пяні,
Співайте їм пісні веснянi,
Співайте гнівно, без утоми.
Огнем змагань, огнем святої волі,
Женіть зневіру і зітхання,
Женіть думки старі і мрії кволі, —
А сійте пориви, бажання
До діл нових, до діл могучих
І до тяжких змагань і до побід блискучих.

Прийшла весна.
І ллються в честь весні
Похвальні пісні, гімни, оди,
Цвитуть квітки рясні,
Шумлять вітри і плещуть води.
І кличе нас весна, дітей своїх манить
В гаї, ліси, поля, де спів життя бренить.

Як редаґується »Пластун«?

III.

Зôбранє рукописы. Выдавалобся, що вже готове число до печатаня. Але щойно тепер стає перед редактором пытаня: *«для кого* выдається »Пластун«? *Для кого* його зредаґувати?

Декому може выдатися дивным се пытаня. Кому се выдаєся дивным, пригадаємо, що пластовє орґанізаціє нáродôв культурно высоких мають по кôлька пластовых часописôв, окремый для проводникôв, окремый для пластунôв старших, окремый для вовченят. У нас цю всю працю має сповняти один часопис.

Це все мусить мати редактор на увазі, отже мусить в кожному числі старатися вдоволити всіх. Дати статі цікавє для вовченят и — для старших пластунôв и — для провôдникôв. Матеріял мусить бути отже дуже рôжнородный. Мусить бути и поважна статя и легке оповіданя й урядова часть и забавна и весела. Коротко: все. Що обєм Пластуна малый, тяжко всіх вдоволити. З того походять наріканя, головно малодотепных, що самі не вміють нічого зробити, а мають широкі губы и грубі черева и люблять нарікати.

(Чуючи такі наріканя, дав редактор в попередному числі запытник до читачів »Що зробити, щобы »Пластун« був цікавый«, але на него дôстав до дня 20. 5. с. р. *одну вôдповідь.*)

З того домаганя, щоб матеріял був дуже різнородный, для всіх, выплыває нове домаганя: статей мусить бути богацько, на різні темы. Щобы однак мож було богацько статей змістити в малôм »Пластуні«, статі мусять бути *коротки*, писані майже телеґрафным стилем. Подумайте, кôлько праці сходить на вкорочуваня, кôлько нарікань мусить потôм редактор выслухати за то, що пообрізував, повтинав, повкорочував!

Статі мусять ити в певному порядку. А ще: вже в печатаню треба статі переставляти, бо зле выглядає, коли примірóм выпаде титул и початок якоісь статі на самому долі стороны.

Коротко: зредаґуваня одного числа коштує богато праці. За всякі річевї уваги редакція буде все дуже вдячна. Не перечитати »Пластун«-а, а тôлько споглянути на обгортку, на титулы и на конець и сказати: »мало цікавый« — не велика штука. Цю штуку уміє — кождый дурень.

Ритмичнѣ вправы,
вôльноруч для пластунôв.

Перша вправа.

1. Лѣва рука скосом вгору перед себе (долоня звернена в долину, пальцѣ разом), права рука зôгнена в локтѣ, кулаком коло правого уха, локоть зверненый в бôк.

2. Заклôн правою ногою взад, (нога права зôгнена в колѣнѣ, лѣва выпрямлена, тягар тѣла спочиває на правôй нозѣ — лѣва нога и тѣло творять одну линію) — рука лѣва скосом вгору перед себе, высше як на поставѣ 1-ôй, долоня звернена вдолину, пальцѣ разом — права рука скосом вдолину взад, пальцѣ затисненѣ в кулаках зверненѣ вôд себе (обѣ руки творять одну линію), груди зверненѣ вперед, дивитися в напрямѣ лѣвоѣ руки.

3. Правою ногою выкрок вперед (обѣ ноги выпрямленѣ), лѣва нога на пальцях — рука права скосом вгору вперед, лѣва скосом вдолину взад (праву руку переносити горою), дивитися в напрямѣ правоѣ руки (обѣ руки творять одну линію).

4. Постава з зворотом в лѣво (доставати праву ногу до лѣвоѣ).

Друга вправа.

1. Права нога взад, прикляк на правôй нозѣ, лѣва зôгнена пôд кутом прямым — руки на лѣве колѣно, права долоня на лѣву.

2. Спертися пальцями правоѣ руки на землю (збоку — рука прямовѣсно до землѣ, выпростована), лѣва рука в клуб (великий палець взад) — лѣву ногу выкинути в бôк, выпростувати (тѣло з лѣвою ногою творять одну линію).

3. З поставы 2-оѣ перейти до поставы 1-оѣ.

4. Постава з зворотом вправо.

Третя вправа.

1. Выкрок лѣвою ногою вперед (тягар тѣла спочиває на обох ногах), руки выпрямленѣ вгору, долонѣ зверненѣ до середины, пальцѣ разом.

2. З поставы 1) обернутися взад (обертатися вправо) — ноги на мѣстѣ, прийти до выклону вперед на правôй (права нога зôгнена в колѣнѣ, лѣва выпрямлена — на паль-

цях, тягар тѣла спочиває на правôй нозѣ), руки выпрямленѣ вбôк, долонѣ зверненѣ в долину.

3. З поставы 2) зворот влѣво, ноги на мѣстѣ (выпростованѣ) — руками плеснути перед собою.

Четверта вправа.

1. Правою ногою выкрок вперед — права рука скосом вгору, перед себе, лѣва скосом вдолину взад (обѣ руки творять одну линію), руки выпрямленѣ.

2. Права нога взад, прикляк на правôй нозѣ, лѣва нога зôгнена пôд прямым кутом — права рука на чоло долонею на верх, выгнутися взад.

3. Ноги на мѣстѣ, рôвночасно зворот в право, руки выпрямленѣ на бôк.

4. Постава (дотягнути праву ногу до лѣвоѣ, руки опускати боком).

Знати и умѣти.

Чи є рѣжниця межи тыми словами? Є, ще й яка! Я *знаю* ѣхати автом. Треба сѣсти на передѣ, пустити газ, в руки взяти керму й ѣдь. Але колиб я це зробив, розôбю авто й себе, бо я не *вмѣю* ѣхати. Я *знаю*, що треба робити, щобы пôдскочити на 2 метры, але *вмѣю* пôдскочити тôлько 30 центіметрôв...

Ця рѣжниця межи *знаю* и *умѣю* выступає и в пластѣ. Богацько є пластунôв, котрѣ *знаютъ* що:

1) коли пластун взяв на себе який обовязок, має його выконати,

2) що пластун має стремѣти до пôднесеня и розвою пласту — а не до його упадку,

3) що пластун має свою волю пôдпорядкувати волѣ загалу.

Богацько пластунôв це *знає*. Деякѣ це знають так дуже добре, що й на публичных зôбранях выступають и иньших учать, щобы були карными и свою волю пôдчиняли волѣ загалу. Богацько, дуже богацько це *знає*! Але коли приходить до дѣла, вони не *вмѣютъ* того. Замѣсць сповнити обовязок, який самѣ взяли на себе — не сповняють його. Замѣсць пôдпорядкувати свою волю волѣ загалу — готовѣ й розвалити орґанізацію, щоб тôлько стало на ѣх волѣ.

Це тѣ, що *знають* бути пластунами а не *вмѣють* бути пластунами.

— Я того не зроблю! Абсолютно не зроблю, бо *так я собѣ сказав!* Я резиґную, але я остану и далѣ пластуном.

Чи може бути шофером той, що тôлько знає бути шофером, але не умѣє ним бути? Чи може бути пластуном той, в якого найвысшим законом є: *так я собѣ сказав?*

Учѣмся бути пластунами!

І. Тернина:

* * *

Мені казали: Не лети
В незнанії тоті світи...
І я послухав. Не полинув.
В гнізді з нудьги та суму гинув.

Аж раз якось в глибокім сні
Вона зявилася мені
Й сказала тихо: Линь за мною.
Забудь спокій. Готовсь до бою.

Каменецький:

Свято Юрія в Ужгородѣ.

Вже пополуднѣ, дня 5. мая с. р., в передвечер св. Юрія, над берегом Уга пôд радванським лѣсом, розбили ужгородськѣ пластуны шатра. На самôм вершку найвысшоѣ тополѣ маяв синьожовтый прапор, неначе звав Ужгородян до табору. У вечер був таборовый огонь. Много ужгородськоѣ публики прийшло одвѣдати наших пластунôв и провести з ними веселу хвилю при таборовôм огни и звучных спѣвах. Пôзно вечером вертали одушевленѣ гостѣ з табору.

На другий день рано, стежки до табору роѣлися вôд молодежи и старших гостей, що спѣшили на мѣсце табору, абы бути присутными на торжественнôй Службѣ Божôй, яку

правив сам Преосвященный Владика Петро гри асистѣ протоєрея о. Дра Василя Гаджеґи и каноніка о. Александра Стойки.

Кругом гарного олтара, пôд высокою окрашеною прапором тополею, зôбралася молодѣж. Чотырох пластунôв в повних одностроях держали чесну сторожу а хор семинаристок спѣвав пѣснѣ до Службы Божоѣ. Настрôй був святочный. По евангелію выголосив до пластунôв горячу промову о. професор Василь Ларь, почôм *новики и вовченята зложили присягу.*

По скôнченю Службы Божоѣ пластуны зôбралися на площи бѣля шатер. Начался гры и забавы. В програму увôйшли: стрѣляня з лукôв — выконали малѣ вовченята, перегоны в бѣгу з Радванки, ритмічнѣ вправы глухонѣмых дѣтей пôд орудюм бр. проф. Бѣлея, перегоны в мѣхах, вправы з палицями 4-ки учениковôв керамічноѣ школы и коломыйка малых дѣвчав в народных строях. Вершком цѣлоѣ удачноѣ програмы був »кілометровый« бѣг старших пластунôв, який выконав бр. проф. Павло Яцко. Ся точка була правдивою атракцією свята и выкликала справедливу бурю оплескôв... (Рекорд першоѣ кляси — прим. складача).

Преосвященный Владика остав серед молодежи аж до полудня. Найбôльше зацѣкавився вправами глухонѣмых хлопчикôв и тѣшився з перегонôв старших пластунôв. О год. 12. в полудне опустив Владика таборову площу пращаный грôмким »Слава!« и пластовым »Скоб! Скоб! Скоб!« Пластуны почали звивати шатра и розходитися...

Се свято довго остане в милых споминах ужгородських пластунôв.

Поляка за вдачнôсть свята належиться Краєвôй Пластовôй Старшинѣ в Ужгородѣ а передовсѣм духовному єѣ референтови о. проф. Лярови и орг. реф. бр. Романови.

Крізь бурі, грім лиш сильні линуть,
Лиш дужі духом не падуть,
Лиш сміливі в борні не гинуть,
Лиш сміливі в незнане йдуть.

І. Тернина.

Череп, що говорить.

(Казка з Мадаґаскару.)

Ишов раз вандрôвник дорогою до мѣста, тай найшов пôд деревом людський череп.

— Чим жеж ты провинився, черепе, що бачу тебе такого розтрѣсканого? Чи зробив це розбишака? Чи сталося це в конечнôй твоѣй оборонѣ? Кажи!

Не було вôдповѣди. Щойно пôсля довгоѣ мовчанки простогнав череп:

— Чому мучиш мене, чоловѣче?

Вандрôвника, хоч вôн сам допытувався у черепа, заскочило це, що мертвый череп заговорив.

— Цеж чудо! — сказав вôн.

— Чогось подôбного досѣ не було. Череп говорить!

И далѣ став завдавати пытання:

— Ну, говори!

— Ах, як ты наприкрюєшся твоѣми пытаннями!

— Коли я тепер знаю, що ты вмѣєш говорити, мусиш сказати менѣ, чим ты провинився.

— Тым, що забогато говорив. Це погубило мене.

— Як може це погубити кого?

— О, може, напевно може, — сказав череп тихо-журливо.

— Не жартуй, прошу тебе, я гадаю, що не може.

Вандрôвник вернув до мѣста и постановив пôти до царя та повѣдомити його, що бачив чудодѣйный череп, що говорить.

— Приходжу, володарю, сповѣстити тобѣ незвычайну пригоду, якôй подôбнѣ нѣхто не то не бачив, але навѣть не описав.

— Щож це таке?

— Я подибав людський череп, що говорить.

— Алеж ты говориш неправду, чоловѣче!

— Правду кажу, царю — вôдповѣв вандрôвник — таж можемо спытатися того черепа щонебудь. Колиж выявилобыся, що я говорю неправду, то можеш менѣ, володарю, вôдрубати голову.

Цар велѣв скликати нарôд и так промовив:

— Бачите, отсей чоловѣк каже, що подибав череп, який вмѣє говорити! Тож мы мусимо всѣ послухати. Колиж череп не вôдозветься, то що тодѣ? Тодѣ вôдрубаємо голову цьому чоловѣкови. Вôн сам наложив на себе такий присуд!

Присутнѣ сказали:

— Царю, коли цей вандрôвник ручить головою за правду своѣх слôв, то нехай и так буде! Ходѣм! Мусимо почути цей череп, що говорить.

Пôшли и справдѣ надибали цей череп. Мандрôвник сказав:

— Ось цей череп.

— Цей, що ты бачив його переже та з котрым ты розмовляв? — допытувався цар.

— Той сам — вôдповѣв спокôйно мандрôвник.

— Тож пытайся його! — приказав цар.

И серед загальноѣ тишины спытався вандрôвник:

— Черепе, скажи нам, чим ты провинився?

Череп мовчав. Усѣ ждали из запертым вôддыхом. Вандрôвник спытав удруге, потôм утретє. Череп не вôдзывався. Вандрôвник злякався. Його проняв жах.

— Пытайся! Пытайся голоснѣйше! — настоював цар — бо зараз прикажу зрубати тобѣ голову, як череп не вôдповѣсть.

Вандрôвник кричав щораз голоснѣйше. Даремно. Пôт выступив йому на чоло. Зôбрав остатки сил и скрикнув так голосно, що аж жили потрѣскали йому. А череп мовчав уперто.

И нещасный мусѣв голову покласти пôд топôр. Ледви голова вôдлучилася вôд шиѣ, покотилася она по землѣ та задержалася бѣля тамтого черепа.

— Ты не хотѣв менѣ вѣрити, приятелю. Щож тепер осталося з тебе? Чи твôй язык, якого ты не вмѣв пильнувати, не погубив тебе?!

Присутнѣ остовпѣли, як почули, що череп таки говорить.

— Справдѣ говорить и справедливо каже, що балакучôсть є згубою.

Розвязки загадок з попереднього числа.

I. 1) Слѣпѣ, 2) мак або капуста, 3) телеграфы, 4) дѣра, 5) пѣря, 6) в клубку, 7) кропива, 8. замок. — II. Огородник. — III. Тифліс, епископ, Раба, Піндус, егейське море, Новый Орлеан, Цілість: *терпен спасен.*

»Кождий гін, сам собі полишений, — сліпий. Також гін до свободи сліпий і коли ухилиться спід керми розуму, то втягне людину в пропасть. День у день можна зауважати сумні факти, що пропадає багато молодих людей, котрі фальшиво зрозуміли свободу«.

Що повинен знати пластун, коли ѣде желѣзницею.

(Найважнѣйшѣ вѣдомости з желѣзничого порядку).

Зближаються вакаціѣ и многим прийдеся вертати до дому желѣзницею. Не одному з вас приходилося бути свѣдком рѣжных споро̂в з желѣзничими орґанами з причины незнаня желѣзничого порядку, тому подаю тут найважнѣйшѣ постановы обнятѣ згад. розпорядком, в формѣ запыто̂в и во̂дповѣдей.

1. *Чи чекальня маѥ бути отворена цѣлый день и но̂ч?* Чекальня мусить бути отворена 1. год. перед во̂дѣздом поѣзду. В ночи од 23-оѣ до 6-оѣ рано подорожуючѣ не мають права жадати, щобы чекальня була отворена. То̂лько тогды може бути отворена, коли час межи приѣздом послѣдного потягу перед по̂вночею и во̂дѣздом першого потягу по по̂вночи выносить меньше як 6 годин (§. 17.)

З білетом III. кл. не можна перебувати в чекальнѣ II-оѣ або I-оѣ клясы.

Курити в чекальнях не во̂льно так само як и у возах, котрѣ ѥ осмотренѣ написом »Для некурячих«.

2. *Чи во̂льно ѣхати мужчинам в жѣночих передѣлах?* В жѣночих передѣлах не во̂льно подорожувати мужчинам навѣть за згодою женщин. Хлопцѣв до 10 лѣт можуть жо̂нки з собою брати. Курити в сих передѣлах заборонено навѣть за дозволом подорожуючих (§. 18.)

3. *Чи можна забезпечити собѣ мѣсце в возѣ поставленям якогось предмету, або рѣчи?* Можна, але лише одно мѣсце. Хто мѣсця не забезпечить, то значить, не поставить щось на мѣсце, де буде сидѣти, а выйде з воза, тратить право на то мѣсце. Подорожуючѣ з прямыми білѥтами означеными (р. j.) мають першенство перед новонаступившими (§. 19.)

4. *Чи во̂льно отворяти во̂кна у возѣ?* Не во̂льно отворяти во̂кон ро̂вночасно на обох сторонах воза, то̂лько тодѣ, коли всѣ подорожуючѣ згодяться на се. В разѣ спору рѣшить кондуктор (§. 22.)

5. *Чи можна жадати звороту грошей за білет, коли хтось не вспѣв всѣсти до потяґу, а потяґ во̂дѣхав?* Не можна. Можна ѣхати з тым самым білетом слѣдуючим найблизшим потягом, але треба зараз по спо̂зненю дати по̂дписати білѥт урядникови стаціѣ. Инакше білет тратить важно̂сть (21.)

6. *Коли потяг спôзниться, або не попъде, чи маєте право на одшкодованя?* Нѣ! лише на пересѣднôй станицѣ, коли дальше не хочете ѣхати, маєте право жадати, абы одвезли Вас назад до тоѣ станицѣ, з котроѣ Вы выѣхали и абы звернули вам грошѣ за заплаченый білет. Але щобы не стратити права на се, треба зараз зголоситися на тôй стаціѣ, на котрôй одступаєте вôд ѣзды и на тôй, на котру повернетеся назад, згл. з котроѣ вы выѣхали (§. 26.)

7. *Чи пакунки вôльно класти на лавицъ в возах?* Нѣ! Лише на полицѣ над ними або пôд лавицѣ (§. 28.)

8. *Чи пакунки до особового потягу можна подавати кождого часу?* Нѣ! лише тодѣ можете надавати пакунки до пакункового воза, коли сами ѣдете и то найменьше 15 минут перед вôдѣздом потягу. Желѣзниця може жадати (коли не має вôдповѣдноѣ службы), щобы при тяжших як 50 kg пакунках, вы помагали вкладати и здôймати свôй пакунок з воза (§. 30.)

9. *Чи можна переховати пакунки на стаціъ?* Можна там, де є гардероба пакункова але за грошѣ. При зложеню треба взяти письменну посвѣдку, на яку кождому, котрый єѣ принесе, буде выданый пакунок (тому треба добре сховати). Пакунок можна переховати найдовше 4 тыжнѣ.

При стратѣ пакунка желѣзниця выплатить лише доказану шкоду и то найвысше 500·— Кч. (§. 39.)

ЧАСТЬ УРЯДОВА

Недостатки практичного вышколу новикôв.

В понедѣлок, 7. квѣтня с. р. складали I. пластовый испыт пластуны ужгородських куренѣв и вовченята. При испытѣ помѣченѣ великѣ недостатки практичного знаня, брак карности, одушевленя пластовою ідеєю у пластунôв и пластунок. Сѣ спостереженя насувають думку, де глядати причину сих недостаткôв? Причина ясна! В наших пластовых курѣнях не доцѣнюєся практичне выхованя, за мало посвячуєся часу вôльным вправам, забавам, робиться за мало екскурзій до природы — взагалѣ за мало всего того, що робить пластуна практичным, зручным, одушевленым и певным себе у самостôйных выступах.

Сѣ зауваженя вôдносяться в першôй мѣрѣ до інструкторôв, якѣ ведуть приготовнѣ курсы, вôдтак до уладовоѣ старшины.

З сего высновок такий: Інструкторы ведучѣ теоретичнѣ курсы, повиннѣ вказувати уладовôй старшинѣ на потребу вышколу: вправ, сходин, екскурзій, забав и т. д. и настояти на тôм, щобы такий вышкôл поступав паралельно з ѣх теоретичными выкладами, бо тôльки в такий спосôб досягнеся бажаного успѣху у выхованю новикôв и новичок.

Сей спосôб выхованя зрозумѣла добре сестра референтка Устіяновича — провôдниця вовченят.

Малѣ вовченята проявили при испытах тôлько практичного знаня и таке одушевленя програмовою ідею, що далеко перевысшили набутым знаням своѣх ставших братôв-пластовых новикôв, тому всѣ як оден заслужено зложили испыт з вызначенем.

Присутный.

Краєва Пластова Старшина складає при сѣм щиру подяку и признаня сестрѣ референтцѣ Устіяновичевôй, за єѣ щиру працю и взôрцевый провôд над выхованєм наших вовченят.

Краєва Пластова Старшина.

Вытяг з протоколу ч. 19. К. П. С. в Ужгородѣ з дня 9. мая (травня) 1930. р. Предметом сходин було: 1) перебѣг свята св. Юрія. 2) був внесеный проєкт выготовити предложеня на одностроѣ К. П. С. 3) справа сьогорôчных таборôв, в Болгарiѣ и коло Рахова в Устѣрѣках. 4) на 28. VI. предложено скликати нарады пл. провôдникô цѣлоѣ Пôдк. Руси в цѣли намѣченя дальшоѣ працѣ.

II.

Вытяг з протоколу ч. 20. сходин дня 19. V. 1930. 1) звѣдомленя бр. кр. звѣт. Ю. Ревая. З днем 1. червня К. П. С. дôстає часть помѣщеня Педаг. Т.-ва Звѣт про таборы. Выслано проханя о пôдмогу на екскурзію до Болгарiѣ. 2. Преосв. епископ о. П. Ґебей дарував Кч. 300 на закупленя пл. одностроѣв для бѣдных пластунôв, за що высловлено єму щиру подяку.

Кр. звѣт: *Ю. Ревай.* *М. Бабота*, секретар.

Спробуйте свою память и спостерѣгаючий змысл.

Дивѣть на понизший образок 5 мінут безвпину. Потôм прикрыйте образок и одповѣдайте на пытаня.

1. Кôлько осôб є на образку?
2. Якѣ сподньѣ має рыбалка а якѣ рукавы сорочки?
3. Чи курить?
4. Є з голою головою, чи в капелюсѣ?
5. Кôлько рыб зловив до сѣти?
6. Що видите над ним у воздусѣ?
7. Кôлько ѣх лѣтає?
8. Чи рыбалка стоѣть у водѣ, чи на сухôм березѣ?
9. Кôлько човнôв плыне водою и якѣ?
10. Чи має рыбалка вусы? Чи має бороду?
11. Котрою рукою тримає сѣти (правою, чи лѣвою)?
12. Чи вода спокôйна, чи розбурхана?

Мароканські приповідки.

Не бійся реву льва, гадина не реве, а вкусить тебе. — Хто хоче стріляти золотими стрілами, нехай насамперед постарається про срібного лука. — Не сій ніколи цього, що не

хочеш збирати. — Коли ти молоток, то не можеш приятелювати з лушпиною горіхів. — Заки Бог дасть кому загинути, зішле ще йому ціле море брехонь. — Оливне дерево не родить іще в додатку збанка. — Коли хто виговорює на дактилеву пальму, то знак, що не засадив іше ніодної. — Доти не сердимося на горби верблюда, доки їдемо на них.

Переписка редакції.

І. Тернина, Берегово Просиш о коротку оцїнку Твоїх вїршїв. Поперше: цїни людский досвїд, в попередному числї »Пластуна« було, щобы рукописы писати на однôй тôлько сторонї, а Ты не слухаєш. Скажеш, що то з вїршами не має нїчого спôльного. Має, характеризує Тебе. Вїршї мїстимо, характеризує їх молодечий запал, енергія, смїлôсть. Багацько треба однак ще працювати, щобы думка — ідея выйшла як выллята з кришталу. В Тебе форма ще дуже рапава, не мелодійна. Уникати треба висловôв таких як пр.» Збудився з сну Перун«, це тяжко й вымовити, це дре по горлї. Поезія має бути мелодійна. Уникати слôв, якї н ї ч о не говорять, а стоять тôлько ради формы. Пр.

Менi сказали: Не лети
В незнанії т о т і світи...

Коротко: треба ще богацько працювати, дбаючи о выдосконаленя формы. Выдосконалити мож її тôлько працею; богацько читати и роздумувати, щоб выдосконалити змїст. Не повторятися. Не писати двох-трох вїршїв про одну й ту саму рїч, а написати про неї раз, але змїстово. Из вїршїв, якї дôстаємо до кожного числа, Твої найлїпшї.

БІБЛІОТЕКА
НАУК. ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ Ж-2256

Штуки.

Ясновидючôсть.

Высыпуєте доміна на слôл и просите, абы ѣх укладали як в грѣ. В часѣ укладаня йдете до другоѣ комнаты и з неѣ по укôнченю партіѣ кажете, якѣ числа остали необсаджені. Гру мож богато разôв повторяти, за кожным разом остануть иньшѣ числа необсаджені, а вы все скажете котрѣ то остати. Для ще бôльшого зацѣкавлення, мож вже в часѣ укладаня выслати до грачѣв лист, а в листѣ ѣм предсказати, що ѣм останеться.

Розвязка. Коли высыпуєте доміна и мѣшаєте на столѣ. мусите один камѣнчик сховати в руцѣ и вынести до другоѣ комнаты. Перед новою грою вы знов мѣшаєте камѣнцѣ, старый оставляте, новый берете. Оба необсаджені кôнцевѣ числа мусять бути тѣ самѣ, що остали в вас.

Незвычайпа розгадка.

Годинник, корона и перстѣнь стоять на столѣ. Ивась, Михайло й Катерина мають поховати по одному предметови, щоб вы того не бачили. Перед тым даєте из 14 карт до гры одну Ивасеви, двѣ Михайлови, три Катеринѣ. Останных 18 карт ставите на столѣ и кажете:

— Вто взяв годинник, возьме собѣ из стола ще раз тôлько карт як маѣ. Хто маѣ перстѣнь, най возьме собѣ чотыри разы тôлько карт як маѣ.

По сѣм выходите з комнати. Коли вернете, вы з решты карт зараз спôзнаєте хто взяв який предмет.

Розвязка полягаѣ на математичному обчисленю. Коли остало на столѣ 7 карт, то Ивась маѣ перстѣнь, Михайло — корону, Катерина — годинник. Остане на столѣ 6 карт, то у Ивася — перстѣнь, Михайла — годинник, Катерины — корона. Остане 5 карт, то Ивась маѣ корону, Михайло перстѣнь, Катерина корону. При 2 картах: Ивась корона, Михайло годинник, Катерина перстѣнь. Остане 1 карта, то Ивась маѣ годинник, Михайло корону, Катерина перстѣнь.

Увага! **Новôсть!** **Увага!**

Выйшов накладом »Педагогичного Товариства«

Мадярсько-Руський Словарь

Замовити можно у **Педагогичного Товариства« в Ужгородѣ.** — Цѣна **60** Кч.